VATT:n lausunto koskien positiivisen diskriminaation rahoitusta

Antti Saastamoinen, erikoistutkija, VATT

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto,
20.10.2017

Lausunnon sisältö

- Käsittelemme positiivisen diskriminaation rahoitusta kouluresurssien, opetuksen tuen ja oppimistulosten näkökulmasta.

Tausta

- Suomessa monia esi- ja perusopetuksen resursointiin myönnettäviä erillisavustuksia.
  - Opetusryhmien pienentämiseen myönnetty avustus.
  - Perusopetuksen tasa-arvoiseen toteutumiseen myönnettävä määräraha.
  - Helsingin positiivisen diskriminaation tuki (PD-raha).

- Kuitenkin varsin niukasti (kvantitatiiviseen tutkimukseen perustuvaa) tietoa näiden määrärahojen vaikutuksista, pois lukien:
  - Silliman (2017)
  - Valtioneuvoston kanslia (2016)

Kouluresurssien vaikutuksista tutkimuskirjallisuudessa

- Kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden perusteella kuitenkin laajaa näyttöä pienemmän luokkakoon ja lisäresurssien positiivisista vaikutuksista oppimistuloksiin ja pidemmän aikavälin lopputulemiin.
  - Perustuen uskottaviin tutkimusasetelmiin.

- Vaikutukset usein suurempia heikommassa asemassa oleville opiskelijoille.

- Tutkimuskirjallisuudessa myös tuloksia siitä, että rahoituskannustimet vaikuttavat tuen tarjontaan (erityisopetuksessa).

Positiivisen diskriminaation tuki Helsingissä

- Tuore VATT:n tutkimus (Silliman, 2017) tarkastelee Helsingin positiivisen diskriminaation tuen vaikutuksia.
- Tulosten mukaan PD-raha paransi merkittävästi oppilaiden todennäköisyyttä hakeutua perusasteen jälkeisiin opintoihin.
- Vaikutus erityisen suuri maahanmuuttajataustaisilla ja pojilla.
  - Lisäresursseja käytetty varsinkin koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen.

PD-tyyppinen rahoitus valtakunnallisesti?

- Tällä hetkellä myönnettävä perusopetuksen tasa-arvon edistämiseen myönnettävä määräraha on samantyylinen.
  - Koulukohtaiset olosuhdetekijät.

- Tärkeää, että rahoitus on koulukohtaista.
  - Eriytymiskehitys usein kaupunkialueiden sisäistä.

- Kohdentaminen ja rahoituksen käytön sitominen tiettyyn käyttöön.
  - Esim. Helsingin PD-rahan käytössä varsin tarkat tavoitteet.
  - Myös ryhmäkoko-määrärahaa sai käyttää vain tiettyihin toimiin.

- Erillisrahoitus vai osana perusrahoitusta?